

Mandel Miklós Nyíregyházán

A professzor úr 90. születésnapjára

Hogyan került Mandel Miklós professzor a GATE Nyíregyházi Mezőgazdasági Főiskolai Karára, majd a jogutód Nyíregyházi Főiskolára?

A Nyíregyházán 1995-ben az ígérek alapján ígéretesen induló közgazdász képzésnél szükségesnek és hasznosnak, így indokoltnak tartottuk, hogy tapasztalt, felkészült, országos és nemzetközi tekintéllyel bíró szakemberek is részt vegyenek az oktatás megalapozásában. Fontos volt összehozni és szakmailag orientálni, ösztönözni és segíteni az akkor még zömében közgazdász – több, nappali tagozaton tanár szakon diplomát szerzett közgazdász végzettségű, sajnos a helyi lehetőségek miatt főleg „csak” óraadó – tanárokat a tudományos munkák vitelében, a publikációs tevékenységek folytatásában. Ehhez elengedhetetlen volt a bölcs gondolatok, tapasztalatok, nem utolsósorban a kapcsolatok átvétele az idősebb, „világlátott” szakemberektől.

Így, ennek a célkitűzésnek a jegyében, keretében kapott felkérést, s került – vállalva a kihívást, a számára is új feladatot – a „Dimitrov téri fiúk” képzésében is résztvevő, diplomata múlttal rendelkező Mandel Miklós professzor úr Nyíregyházára. A diákok körében az egyfelől jól felkészült, másfelől jó előadó, humoros, adomázó személyisége népszerűvé tette őt, s az általa oktatott gazdaságpolitika tantárgyat is. Bár nem volt kötelező az előadásokon való részvétel, szinte min-

dig nagy létszámú, teltházás előadásokat tartott. Talán a társadalmi légkör is más volt abban az időben. A felsőoktatási autonómia általunk hitt, akkor még tapasztalt keretében nyíltan lehetett a valóságos dolgokról beszélni, ötvözni a helyi gyakorlatot a fejlett piacgazdaság tapasztalataival, eredményeivel. A higgadt, ésszerű, értéktudatot közvetítő párbeszédre, dialógusra, bármilyen területen a segítségnyújtásra mindig késznek mutatkozott. Az érvek alapján való meggyőzésre, de nem a más vélemény képviselőik, a szakmai ellenfelek legyőzésére, megtörésére, lejáratására helyezte a hangsúlyt; nyitott volt véleményének változtatására is. Úgy éreztük, hogy mind a kollégáknak, mind a vele kapcsolatba került diákoknak pozitív szemléletet, a tudni akarás vágyát, a példamutatóan felkészült, versenyképes oktató-nevelő tevékenységet, a műveltség igényét közvetítette. Rendkívül jó hangulatú, szinte tudományos tanácskozásnak is beillő, mindenféle egyoldalúságtól mentes összejövetelekre került sor professzor úr és más felsőoktatási, azonos szakmai területen dolgozó professzorok, rektorok, tanszékvezetők, kutatók és más gyakorlati szakemberek részvételével pl. a záróvizsgákat követő kötetlen beszélgetések során. Szociális érzékenységét mutatja többek között, hogy a munkatermelékenységi adatok, trendek alakulása alapján mint Davosban is többször járt kutató a magyar – köztük

a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő, dolgozó – emberek keresetét alacsonyabbnak tartotta velem egyetértésben a lehetségesnél, a szükségesnél, de ugyancsak foglalkozott a lakásügyi problémák megoldási lehetőségeivel. Lelkesen támogatta a határon túli képzésre irányuló törekvéseinket, Beregszászon személyes tapasztalatokat is szerezve.

Nemcsak tanított, oktatott, nevelt, de a tanulásra is példamutatóan nyitott volt.

Több éven át lelkesen, segítőkészen dolgozott velünk. Hittünk az emberek, a viszonyok oktatáson, példamutatáson, jótékony ösztönzésen keresztüli javíthatóságában, a beidegződött rossz magatartásformák megváltoztathatóságában. Abban, hogy kiszabadulhatunk a tehetetlenség, a kiszolgáltatottság érzéséből.

Ma sem tudom pontosan, ma is csak találgatom, hogy nyíregyházi tevékenységét – személy szerint nagy szomorúsággal – Mandel Miklós professzor miért fejezte be. Sajnos nem sokkal később a helyi viszonyok, az oktatás, a tanterv átstrukturálódása következtében tantárgya, a gazdaságpolitika ugyancsak kikerült a programból, ami azért is szomorú, mert ma már a felsőoktatásban résztvevő közgazdász diákjaink sem kapnak ebben a formában semmilyen segítséget sem a gazdaságpolitikai irányzatokban való eligazodáshoz.

Végezetül – utalva professzor úr bölcs humorára és pozitív életségképzésére – engedtessek meg egy számomra izgalmas és kedves történet bemutatása.

Egy fővárosi ismerősömmel folytatott telefonbeszélgetés során, aminek témája többek között a hétvégi víkend

eltöltése volt, arra a kérdésre, hogy „Mit csináltak hétvégén?“, a következőt válaszoltam: „Leveleken fogunk kirándulni, aludni.” A megdöbbenő reakálás ez volt: „Ennyire szegények vagytok? Még ágyra, matracra sem telik? Vagy ez valami új hóbort?” Ezzel követően professzor úrnak – Miklós bácsinak – elpanaszoltam, hogy vezető értelmiségeink egy része jobban ismeri Londont, New Yorkot, Brüsszelt, mint a magyar vidéket.

Levelek ugyanis egy település Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, ahová aztán az egyik hétvégén baráti társasággal közösen el is mentünk. A programban javaslatként felmerült, hogy van ott egy szép víztározó, ahol lehet csónakázni, horgászni is. Az ötletet Miklós bácsi szívesen fogadta. Felkészült: betette a zsebébe a szemüvegét tokkal együtt, a szivarjait, hozzá gyújtót, s hozta a legfrissebb Népszabadságot is. Csónak helyett azonban egy kenuba szálltunk, ráadásul négyen. Az idő, a tó és környezete gyönyörű volt, sütött a nap, s mi, a kenuzásban kevésbé járatosak, szépen elbágyadtunk, s egyszer csak mind a négyen a mély vízben találtuk magunkat.

Persze nagyon megijedtünk, nem tudva, hogy kinek – elsősorban professzor úrnak – milyen az erőnléte, hogy megy az úzás, de szerencsére – nem könnyen, nem gyorsan, megoldva a felmerült nehézségeket, vissza tudtuk juttatni a kenuba. Miklós bácsi számba vette a dolgait, amik szépen lassan emelkedtek a felszínre: „Szemüvegtok, szivardoboz, gyújtó megvan. Az újság elázott.” Aztán ránk nézett: „Kisfiam,

mit ijedeztek? Nem tudjátok, hogy én dunai úszóbajnok voltam?”

Tisztelt Professor Úr! Kedves Miklós bácsi!

90. születésnapod alkalmából családoddal együtt nagyon jó egészséget, derűs jó kedvet kívánok! Alig várom a következő találkozót és a 100 éves évfordulót!

(Lejegyezte immár a Nyíregyházi Egyetem oktatója.)

FILEP GYULA

Irodalom

Agg Zoltán: Mandel Miklós immár 90 éves lesz! E számunkban a 3. oldaltól!

Agg Zoltán: Mandel Miklós 80 éves (sőt már 85!) és Kik azok a reformközgazdászok? In. Közbenső állomás, Comitatus 2013.

Agg Zoltán: Mandel Miklós 80 éves, Comitatus Önkormányzati Szemle, 2007. június

Fiala Rippel Iván (alias Veress József): Lék, regény é. n.

Filep Gyula: Területfejlesztés – humán erőforrás-fejlesztés – közgazdászok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Comitatus Önkormányzati Szemle, 2016 ősz-tél

